

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 4 października 1938 r.
sygn. akt 3 K 1605/38**

- 1) Bliższe określenie postaci udziału w porozumieniu jest zbędne, ponieważ nawet tzw. liczny udział w związku, mającym na celu zdradę stanu, wyczerpuje istotę zbrodni z art. 97 § 1 k.k. Do pociągnięcia do odpowiedzialności rozwinięcie przez daną osobę jakiegokolwiek aktywnej działalności nie jest wymagane.**
- 2) Swobodne uznanie sędziego co do pozaustawowych okoliczności łagodzących wymiar kary nie podlega kontroli kasacyjnej.**

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący:

SSN St. Wyrobek

Sędziowie Sądu Najwyższego:

Wł. Mayer

J. Dworzak (sprawozdawca)

przy udziale prokuratora Sądu Najwyższego St. Błońskiego

aplikanta sądowego W. Nelskiego jako protokółanta,

na rozprawie kasacyjnej dnia 4 października 1938 r.

w sprawie Eliasza Banacha i Jerzego Karmańskiego,

oskarżonych z art. 97 i 93 k.k.¹

po rozpoznaniu kasacji oskarżonych od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, jako sądu przysięgłych z dnia 18 marca 1938 r., sygn. akt IV K 115/38

na mocy art. 529 i 598 k.p.k.² i art. 83 przepisów o kosztach sądowych³ kasacje oskarżonych Eliasza Banacha i Jerzego Karmańskiego oddała, zwalniając ich od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego i od opłaty sądowej w Sądzie Najwyższym.

Uzasadnienie

- 1) Kasacja oskarżonego Eliasza Banacha zarzuca:
 - a) obrazę przepisów postępowania sądowego z powodu oddalenia wniosku obrońcy oskarżonego o przesłuchanie obecnych w sądzie świadków Marii Banachowej i Mieczysława Steca, oraz dalszych świadków Mojżesza Hölandra, Ozjasza Bergenichta i Józefa Hilewicza, celem stwierdzenia prawdziwości obrony oskarżonego i na okoliczność, że oskarżony nigdy nie zajmował się komunizmem, lecz trudnił się mleczarstwem pracując uczciwie i ciężko, że był

¹ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1932 nr 60 poz. 571.

² Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. Kodeks postępowania karnego, Dz.U. 1928 nr 33 poz. 313.

³ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Przepisy o kosztach sądowych, Dz.U. 1934 nr 93 poz. 837.

- człowiekiem nabożnym i nigdy nie przyjmował w swym mieszkaniu osób podejrzanych ani nie udzielał im noclegu;
- b) obrazę przepisów postępowania sądowego wskutek niezadania przysięgłym pytań ewentualnych co do przestępstw z art. 155 § 1 i § 2 k.k., oraz pytania co do działania oskarżonego w błędzie co do istotnych okoliczności (art. 20 § 1 k.k.);
 - c) obrazę art. 379 § 1 pkt b k.p.k. w związku z art. 54 k.k. z powodu niewskazania szczegółowo odnośnie do każdego z oskarżonych okoliczności, które Sąd miał na uwadze przy wymierzeniu kary i pominięcia, że oskarżony nie tylko, iż nie był dotąd karany, lecz że w ogóle żadnych podejrzeń przeciw niemu nigdy nie podnoszono, że jest człowiekiem religijnym, starszym i chorym, mającym na utrzymaniu 4 dzieci, tudzież że przyznał wszystkie okoliczności faktyczne przecząc tylko wnioskowi z faktów tych wysnuwanym.
- 2) Kasacja oskarżonego Jerzego Karmańskiego zarzuca:
- a) obrazę art. 332 § 1 k.p.k. z powodu oddalenia wniosku o przesłuchanie świadka Józefa Engla na okoliczność, czy widział oskarżonego Karmańskiego w 1933 r. w Rosji, przebywającego w szkole Lenina;
 - b) obrazę art. 425 k.p.k. z powodu nieuwzględnienia wniosku obrońcy oskarżonego o zindywidualizowanie pytania co do winy przez dokładne podanie, w czym przejawiała się działalność wywrotowa oskarżonego;
 - c) obrazę art. 379 § 2 k.p.k. w związku z art. 54 k.k. z powodu ogólnikowego tylko wskazania okoliczności, jakie sąd miał na uwadze przy wymierzeniu kary oskarżonemu, nieprzytoczenia zaś odnośnie do oskarżonego okoliczności szczególnie do niego się odnoszących, niewyjaśnienia pobudek działania oskarżonego i nieuwzględnienia, iż działanie to nie objawiło się żadnym konkretnym czynem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty, jakie oskarżeniu podnoszą w swych kasacjach z powodu odrzucenia wniosków dowodowych, zgłoszonych na rozprawie przez ich obrońców są niesłuszne.

Nieprzyjęcie dowodów zgłoszonych na rozprawie przez obrońcę oskarżonego Eliasza Banacha, a wskazanych wyżej pod [punktem] 1 [podpunkt] a, znajduje dostateczne uzasadnienie w przepisie art. 332 § 2 pkt b k.p.k. wobec stwierdzenia przez trybunał, że dowody te były oskarżonemu znane tak wcześniej, iż mógł je zgłosić w terminie przewidzianym w art. 296 k.p.k., poza tym jednak słuszny jest również wyrażony nadto przez trybunał pogląd o negatywnym charakterze tych dowodów, wynikiem bowiem ich przeprowadzenia mogłoby być tylko stwierdzenie, iż świadkowie wymienieni we wniosku nie mają żadnej wiadomości o faktach obciążających oskarżonego.

Stwierdzenie przez świadka Józefa Engla, że nie widział w 1933 r. oskarżonego Karmańskiego w Rosji w szkole Lenina, nie wyłączałyby wcale możliwości, iż świadek ten udzielił jednak takiej informacji świadkowi Stefanowi Zielińskiemu, poza tym zaś nie stanowiłoby dowodu niewinności oskarżonego, skoro oskarżenie przeciw niemu zostało oparte na innych faktach, zaszłych w czasie późniejszym, a stwierdzonych przez innych

świadków, niż Stefan Zieliński. Uznanie więc dowodu z przesłuchania świadka Engla za dotyczący okoliczności nieistotnej nie może być uważane za niezasadne.

Niezasadne są następnie zarzuty kasacji oskarżonego Eliasza Banacha, dotyczące rzekomej obrazy art. 430 k.p.k.

Zarzuty, jakie w tym przedmiocie podnosi oskarżony Eliaasz Banach (vide punkt I [podpunkt] b streszczenia kasacji), nie mogą wchodzić w grę jako podstawa do uchylenia wyroku w myśl art. 513 § 1 i 523 k.p.k. Gdyby bowiem nawet przyjąć, do czego jednak nie ma podstawy, że zachodziły warunki postawienia określonych w kasacji pytań, to dane uchybienia trybunału obrażające rzekomo art. 428 i 430 k.p.k. należałoby uznać za zaszłe za zgodą oskarżonych, którzy, pomimo zachowania przez Przewodniczącego przewidzianej w art. 421 k.p.k. formalności, żadnych wniosków o zadanie tego rodzaju pytań nie zgłosili.

Niezasadny jest też zarzut kasacji oskarżonego Jerzego Karmańskiego, dotyczący rzekomej obrazy art. 425 k.p.k., wbrew bowiem odmiennemu pogładowi wyrażonemu w tej kasacji skonkretyzowanie w pytaniu zarzuconego oskarżonemu czynu było zupełnie wystarczające, skoro w pytaniu tym podano, iż wejście oskarżonego w porozumienie z innymi osobami nastąpiło przez udział oskarżonego w związku działającym pod nazwą Komunistycznej Partii Polski. Bliższe określenie postaci tego udziału było zbędne, ponieważ nawet tzw. liczny udział w związku, mającym na celu zdradę stanu, wyczerpuje istotę zbrodni z art. 97 § 1 k.k. i rozwinięcie przez daną osobę jakiegokolwiek aktywnej działalności nie jest wymagane (Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego 1933 poz. 63).

Zarzut podniesiony przez oskarżonego Eliasza Banacha, jakoby sąd wyrokujący nie wskazał odrębnie co do każdego z oskarżonych okoliczności, jakie miał na względzie przy wymierzaniu kary oskarżonym, opiera się na twierdzeniach sprzecznych z treścią uzasadnienia wyroku, w którym sąd wyrokujący przytoczył co do każdego z oskarżonych przyjęte okoliczności łagodzące i obciążające. Wskazywanie zaś zachodzących, zdaniem autorów, kasacji, dalszych pominiętych przez sąd okoliczności łagodzących winę oskarżonych nie może być uznane za wykazywanie uchybienia obrażającego art. 379 § 1 b k.p.k. w związku z art. 54 k.k. zważywszy, iż w myśl tego ostatniego przepisu ocena, czy i które z ujawnionych w toku przewodu sądowego okoliczności sprawy lub właściwości sprawcy przemawiają za zastosowaniem łagodniejszego wymiaru kary, pozostawiona jest, o ile to nie są tzw. ustawowe okoliczności łagodzące, uzasadniające według ustawy zastosowanie łagodniejszego przepisu karnego, uznaniu sądu, o rzekomym więc obowiązku sądu przytaczania i omawiania w uzasadnieniu wyroku okoliczności, których sąd w wyniku swej swobodnej i nie ulegającej kontroli kasacyjnej oceny za łagodzące winę nie uznał, nie może być mowy.

Z tych powodów Sąd Najwyższy kasacji oskarżonych jako nieuzasadnione oddalił.

[Przywołane przepisy: art. 20 k.k., art. 54 k.k., art. 93 k.k., art. 97 k.k., art. 155 k.k. z 1932 r., art. 296 k.p.k., art. 332 k.p.k., art. 379 k.p.k., art. 421 k.p.k., art. 425 k.p.k., art. 428 k.p.k., art. 430 k.p.k., art. 513 k.p.k., art. 523 k.p.k., art. 529 k.p.k., art. 598 k.p.k. z 1928 r.]